

K čemu jsou pevné modlitební doby?

Wilfrid Stinissen

Mohou nastat období, kdy se nám kontemplativní modlitba tak „daří“ a kdy se dokážeme usebrat s takovou lehkostí, že celý den je takřka nepřetržitou modlitbou. Žijeme v atmosféře modlitby. Atu nás může někdy napadnout myšlenka, že už snad nemusíme nadále tak přísně doby modliteb dodržovat. Vždyť se přece modlíme ustavičně. Stanovit přesné doby modliteb je možná dobré pro začátečníky – zdá se nám – a kdo má už ducha modlitby v sobě, nemusí se přece vázat ustanoveními a předpisy. Bez Boha již být nemůžeme, myslíme na něj automaticky. Proč se tedy nějak zvlášť namáhat a z donucení přerušovat možná naléhavou práci kvůli chvíli modlitby, tím spíš, že se nám často lépe modlí při práci nebo na ulici než v kostele? V takovýchto úvahách tkví zrnko pravdy. Máme-li ducha modlitby v sobě, mizí hranice mezi hodinami modlitby a prací, všechno je jediná modlitba. Lze však někdy tvrdit, že ducha modlitby v sobě máme „napevno“? Pokud jsme teprve na cestě, nikdy nemůžeme spoléhat, že jsme definitivně vyzbrojeni. Ducha modlitby nikdy nemáme v kapse jako majetek, s nímž můžeme volně disponovat. V kapse můžeme mít propisku a psát s ní, když je potřeba. Tak tomu však nikdy není s vírou, láskou, pokorou, mírnou myslí... A rovněž ne s duchem modlitby. Modlíci se člověk sní o trvalém sjednocení s Ježíšem, kde se všechno děje v atmosféře tepla a bezpečí, protože cokoli dělá, činí tak s Ježíšem, v Ježíši a s Ježíšem. Tento sen není pošetilý. Zcela přetvořený člověk skutečně prožívá Ježíše jako zdroj všeho svého konání. Takovéto trvalé spojení je však výsledkem dlouhých let samoty a temné noci. Modlitba nám není dána jako majetek, je nám pouze propůjčena a my nikdy nevíme předem, kdy ji dostaneme a na jak dlouho. Dnes je Bůh s námi a my máme pocit, že se vznášíme vysoko v oblacích, ale co bude, až se zítra ráno probudíme? Možná, že po něm zítra budeme jen toužebně vzdychat, trpce ho postrádat. A třeba to bude ještě horší, neboť stesk je

důsledkem určité formy vlastnictví, touha je dalším viditelným projevem lásky a též skutečnosti, že Bůh nás k sobě přitahuje. Není však nemožné, že zítra nebude po nějaké touze ani památky a my budeme mít jen pocit lhostejnosti, mrzutosti. Tak to vypadá, když je Bůh nepřítomen. Proto je naivní domnívat se, že pevně stanovené doby modliteb jsou zbytečné. Jestliže ve stavu blaženosti a duchovní naplněnosti upustíme od dřívějšího zvyku vyhradit si přesný čas, až nastane doba, kdy nás modlitba již neláká, nebudeme mít chuť začít zase od začátku. Pevný zvyk je mocnou silou pro nás, vrtkavé lidi. Přeručíme-li zvyk, musíme pak pro každý úkol vynaložit obzvláště velké množství energie. A musíme vycházet z toho, že tuto energii v sobě často ani nesebereme.

Dále nás zkušenost učí, že chceme-li se něčemu důkladně naučit, musíme na to vynaložit čas. Nikdo se nestane dobrým klavíristou, nevěnuje-li několik hodin týdně intenzivnímu cvičení. Na to můžeme ovšem namítnout: v modlitbě je to něco jiného, modlit se můžeme při práci, na ulici, cestou vlakem... ale chodit po ulici s klavírem nelze. Budiž. Ale kdo nemá pevně stanovenou dobu modlitby, nepochybně se brzo přestane modlit i na ulici nebo při práci. Jiný přírěr, který více přibližuje podstatu modlitby je ten, že modlitba je duchovním dýcháním: někdo má špatný zvyk dýchat ústy a teď se chce naučit dýchat nosem. Dýchat musíme ustavičně, chtě nechtě, a máme tudíž možnost cvičit se celý den. Řekneme si tedy: od nynějška budu dýchat nosem, a kdykoli se přistihnu, že dýchám ústy, začnu hned dýchat nosem... To zní velmi dobře. Ale po třech dnech už na dýchání vůbec nemyslíme. Nějakého zlepšení nedocílíme, jestliže si po určitou dobu každý den nevyhradíme několik minut k cvičení. Přitom je důležité, aby se nám během dne několikrát dostavil nepříjemný pocit-signal, který nás upozorňuje, že dýcháme chybným způsobem. Až když se nám dýchání nosem stalo druhou přirozeností, můžeme s cvičením přestat. Pokud však jde o modlitbu, platí výše uvedené pravidlo až na konci cesty.

Život předpokládá rytmus, tj. střídání silnějších a slabších podnětů. V melodii, kde všechny tóny jsou stejně silné či stejně slabé, není „ŽIVOT“. Intenzivní podněty způsobují, že je člověk přetížený, tlumivé popudy ho ukolébávají k

spánku. Kdo chce jen ustavičně sedět v klidu, pohroužen v modlitbu, je přepjatý, kdo se chce modlit pouze při práci, upadne duchovně do spánku a nakonec se nemodlí vůbec. Období útlumu dosáhnou svého oprávnění pouze tehdy, staví-li na podnětech vzruchu.

úryvek z knihy *Cesta vnitřní modlitby*, vydalo Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1995.